

Helsingin Kaupunkiympäristö
Liikenneinsinööri Anton Silvo

Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen versio.

Viite: kannanottopyyntö 11.11.2020 kehittämisohjelman toimeenpanoon

Asia: Kannanotto: Raitioteiden pysäkkien ja ylityspaikkojen muutokset

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa vammaisneuvoston kannanotto raitioliikenteen kehittämisohjelman toimeenpanoon. Ehdotettu suunnitelma sisältää muutoksia raitiotiepysäkkien järjestelyihin, kuten poistaa joitakin pysäkkejä, pidentää pysäkkivälejä ja siirtää muutamia pysäkkejä vaihtopaikkojen parantamiseksi. Lisäksi ehdotettuun suunnitelmaan kuuluu ajatus tuoda uudenlaisia jalankulkijan ylityspaikkoja, joissa jalankulkijan tulee väistää raitiovaunua ylittäessään kiskoalueen.

Kriittisyyttä pysäkkien vähentämiseen

Vammaisneuvosto tiedostaa, että esityksessä on vastakkain kaksi tavoitetta, toisaalta lyhentää raitiotiellä kulkevien matka-aikaa vähentämällä pysäkkejä tai toisaalta tarpeen säilyttää pysäkit lähellä ja helposti käytettävissä. Vammaisneuvosto muistuttaa, että raitioliikennetien käyttämisen tulee olla edelleen mahdollista myös niille kaupunkilaisille, joille liikkuminen pysäkillä on eri syistä vaikeaa.

Vammaisneuvosto painottaa suunnitelmassa tärkeämpänä pitää raitiotiepysäkkien tiheys riittävänä, että kävelymatka pysäkiltä asiointikohteeseen ei muodostu liian pitkäksi. Vammaisneuvosto on kriittinen pysäkkien vähentämistä ja siten pysäkkivälien harventamista kohtaan.

Ihminen liikkuu pysäkiltä asiointiin, joten pysäkit tulee sijoittaa lähelle palveluja ja mahdollisimman tasaiseen maastoon, koska jyrkässä mäessä raitiovaunuun nousu ja poistuminen ovat liikkumisesteisille ja liikkumisen apuvälineitä käyttäville henkilöille todella hankalaa. Vammaisneuvostolla ei ole tietoa, millä perusteella poistettavat pysäkit on valittu, mitä palveluja poistettavien pysäkkien läheisyydessä on ja onko pysäkkien sijoitusta verrattu tavoitteellisiin esteettömiin reitteihin. Raitiotiepysäkkejä ei saa karsia esteettömyyden erityistason palvelukohteiden luota. Raitiovaunun käyttäminen mahdollistaa kaupunkilaisten omaehtoisen liikkumisen, vaikka kävelykyky olisi heikentynyt ja tarvitsee käyttää liikkumisessaan apuvälinettä. Joukkoliikenteen pysäkkivälien pidentäminen ei saa aiheuttaa sitä, että kaupunkilaiset tarvitsevat lisää erityisiä kuljetuspalveluja.

Erityisen tärkeää on, että uudet ja säilyvät raitiotiepysäkit rakennetaan tyyppiirustusten mukaan ja että niiden varustelua parannetaan niin, että niitä levennetään, korotetaan lähelle raitiotievaunun lattian tasoa, lisätään katos ja levähdyspenkki. Pysäkin helpon saavutettavuuden lisäksi pysäkiltä tulee päätt

esteettä raitiovaunuun. Vammaisneuvosto edellyttää, että kaikki erikoistason alueella pysäkit on rakennettavat ja peruskorjattavat esteettömäksi ja muutkin pysäkit, jos käytössä on riittävästi tilaa.

Raitiotien uudentulokset ylityspaikat turvallisiksi

Vammaisneuvosto edellyttää, että raitiovaunupysäkeillä on ainakin toisessa päässä valo-ohjattu suojatie ja erikoistason alueilla pysäkeillä aina suojatiet molemmissa päissä, jotta jalankulkijat voivat varmistaa raitiotien turvallisen ylityksen. Moni on valmis kävelemään hitaastikin vähän pidemmän kautta, että hän voi ylittää tien turvallisesti valo-ohjatun suojatien kautta.

Raitiotien ylityskohdissa pitää erityisesti varmistaa raitiotien ylityksen esteettömyys. Raitiovaunupysäkkien päissä sijaitsevat suojatiet on kunnostettava samanaikaisesti raitiovaunupysäkkien korjausten kanssa tyyppiirustusten mukaisesti. Esteettömyyden toteutumisessa on edelleen valitettavaa sattumanvaraisuutta, jota pitää järjestelmällisesti korjata eri toimijoiden yhteistyöllä ja vastuulla.

Suunnitelma sisältää ehdotuksen raitiotien ylittävien liikennevalo-ohjaamattomien suojateiden muuttamisesta uudentulokseksi ylityspaikoiksi. Uudentulokse raitiotien ylityspaikka tarkoittaa sitä, että katua ylittävä jalankulkija voi vapaammin valita kiskojen ylityspaikan, mutta joutuu omaehtoisesti väistämään raitiovaunua, eikä ylityspaikassa ole valo-ohjausta. Ehdotettuja ylityspaikkoja tulisi noin 80 paikkaan eri puolille kantakaupunkia. Ylityspaikoihin on suunniteltu turvatilaa, jossa kävelijä voi seistä ajoratojen ja raitiotien välissä.

Ilman liikennevalo-ohjausta oleva raitiotien ylityspaikka on erittäin turvaton henkilöille, jolla on erilaisia toimintakyvyn rajoitteita. Kaupunkilaisilla voi olla vaikeuksia havaita hiljaista tai lähes äänetöntä raitiovaunua, jos heillä on rajoitteita näkemisessä, kuulemisessa tai muita vaikeuksia, kuten vaikea kääntää päätä moneen suuntaan, kun ylityksessä pitää varoa molemmista suunnista tulevia raitiovaunuja, sekä usein myös kahdella kaistalla kulkevia autoja.

Vammaisneuvosto esittää huolensa ja haluaa varmistusta sille, että raitiotien uudentulokseisiin ylityspaikkoihin tulevat turvalliset saarekkeet ovat esteettömät: riittävä saarekkeen leveys ja syvyys, esteetön korkeus, turvallinen materiaali ja että ne rakennetaan esteettömyyden erikoistason tyyppiirustusten mukaiseksi. Kapealla saarekkeella on hankalaa odottaa pyörällisen apuvälineen kanssa tai lastenvaunujen kanssa.

Helsingissä, 4.12.2020

Helsingin vammaisneuvosto

Justus Mollberg
puheenjohtaja

Tiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies